

Oversigt over undersøgelser om voldtægtsofre

fra Videnscenter for Psykotraumatologi, SDU og Retsmedicinsk Institut, Aarhus Universitet

Ask Elklit, marts 2026

Denne oversigt er udarbejdet for at forskere, fagfolk og alle andre interesserede kan få et overblik over den forskning som Videnscenteret for Psykotraumatologi har udført i samarbejde med Center for Voldtægtsofre i Århus. Videnscenteret har været en af initiativtagerne til Voldtægtscenteret og deltaget i udviklingsarbejdet fra før dets oprettelse og frem.

Et formål med oversigten er at fastholde vigtig viden, så den ikke glemmes eller forsvinder. Især i USA er der en stærk tendens til at al forskning skal undersøge nye faktorer og emner, som ingen har undersøgt før. Det resulterer i en replikationskrise, hvilket betyder at der alt for sjældent er nogen, der gentager andres forskning for at se om resultaterne holder og kan genskabes. Når man gentager andres forskning, viser det sig ofte at resultaterne nu er anderledes, og det så fører til bedre undersøgelser med nye design og metoder.

Videnskaben har en vigtig opgave i at finde de rigtige svar. Glemmer man den etablerede og allerede indsamlede viden, står man hurtigt uden et solidt videnskabeligt fundament og er i fare for at spilde kræfter, ressourcer og deltagernes tid og indsats, når man kaster sig ud i nye forskningsprojekter uden at kende til den eksisterende viden.

Alle de nævnte rapporter og artikler kan fremskaffes via bibliotekerne eller ved henvendelse til Videnscenteret for Psykotraumatologi (www.psykotraume.dk). I små dansksprogede resumeer har vi gengivet de vigtigste fund for at give et hurtigt blik på artiklens kærnefund og for at skærpe appetitten på de enkelte publikationer.

For interesserede har vi også udarbejdet en oversigt over den samlede nordiske empiriske forskning inden for området. Den er på engelsk og kan downloades på Videnscenterets hjemmeside (www.psykotraume.dk).

Oversigt over områder:

- **1) Voldtægtscentres organisatoriske opbygning**
- **2) Procedurer og metode i behandling**
- **3) Akut stressforstyrrelse og PTSD hos voldtægts ofre**
- **4) Mødet med politi og domstol**
- **5) Voldtægts ofrenes oplevelse af voldtægtscentret**
- **6) Voldtægts ofres særlige sårbarhed**
- **7) Pårørendes reaktioner**
- **8) Rekruttering og barrierer**
- **9) Hvordan adskiller voldtægts ofre sig fra andre traumatiserede grupper?**
- **10) Ændringer i livsperspektiv efter voldtægt**
- **11) Holdninger til voldtægt**
- **12) Er undersøgelser af voldtægts ofre skadelige?**
- **13) Bog til voldtægts ofre**
- **14) Behandling med STEPS metoden**
- **15) Retsmedicinske undersøgelser**
- **16) Oversigtskapitel**

1) Voldtægtscentres organisatoriske opbygning

Hallmann, H. (1997). Tilbydes voldtægts ofre i Danmark en psykologisk hensigtsmæssig behandling. *Psykologisk Skriftserie*, 22(1), 1-113.

Konkluderer at de nuværende tilbud til voldtægts ofre er utilstrækkelige. Der foreslås en etablering af et offentligt alsidigt og gratis støtte- og behandlingsprogram med følgende elementer: lægelig undersøgelse og behandling, psykosocial støtte og behandling, juridisk vejledning og behagelige omgivelser med mulighed for bospisning, bad og overnatning. Det er uafklaret om kognitiv forarbejdnings terapi er hensigtsmæssig i den akutte fase lige efter en voldtægt.

Ingemann-Hansen, O. (2006) The Western Danish Center for Prevention, Treatment and Research of Sexual Assault. *Scandinavian Journal of Forensic Science*, 12(1), 25-29.

Præsentation af voldtægtscenteret i Århus.

Bramsen, R. H., Elklit, A. & Nielsen, L. H. (2009). A Danish Model for Treating Rape Victims – A Multidisciplinary Public Approach. *The Journal of Aggression, Maltreatment, and Trauma*, 18, 886-905.

Beskriver Århuscentrets opbygning og arbejdsmodel for et internationalt publikum. De seksten hollandske centre for voldtægts ofre er opbygget efter Århus modellen.

2) Procedurer og metode i behandling

Nielsen, L. (2001). *Voldtægt – en udfordring for behandlere*. Århus: Center for Voldtægts ofre. (s. 1-124)

Redegørelse og diskussion af eksisterende forskning om følgevirkninger af voldtægt, hvilket illustrerer en stor mangfoldighed af vanskeligheder som mødes ved voldtægts ofre. Der tegnes et billede af hvordan vi kan forstå disse vanskeligheder i relation til en behandlingstilgang, og der lægges vægt på en bredt funderet metodetilgang fra behandlerens side.

Brink, O. (Red.) (2000). *Håndbog for fagpersoner i kontakt med voldtægts ofre*. Århus: Center for Voldtægts ofre.

Gennemgår principper for arbejdsrutiner i forbindelse med undersøgelse og samtale med ofre for voldtægt på tværs af forskellige faggrupper heriblandt politi, læger, psykologer, sygeplejersker og jurister.

De enkelte kapitler:

- 1. Indledning, s. 11-18, af Ole Brink.*
- 2. Det tværfaglige team ved et modtagercenter, s.7-21, af Annie Vesterby.*
- 3. Modtagelse og omsorg af ofre for voldtægt, s.21-29, af Lene Rindom*
- 4. Juridiske aspekter af voldtægtssager, s.29-43, af Villy Sørensen*
- 5. Personundersøgelse og sporsikring, s. 43-63, af Ole Brink, Annie Vesterby & Erik Jensen*
- 6. Psykiske følger efter en voldtægt, s.63-91, af Ask Elklit og Maiken Knudsen*

Banzon, T., & Elklit, A. (2021). *Effekten af gruppebehandling til voldtægts ofre*. Odense: Videnscenter for Psykotraumatologi.

Rapporten evaluerer behandlingseffekten af gruppebehandling til voldtægtsramte. Resultaterne viste en gavnlig effekt af gruppeforløbet på deltagernes traumesymptomniveau, sundhedsrelaterede livskvalitet, og seksuelt 23 relaterede personlige lidelse.

3) Akut Stress Forstyrrelse og PTSD hos voldtægts ofre

Jensen, M. S., Elklit, A., Jensen, A. H. & Bak, R. S. (2010). Acute Rape Victims – a Neglected Trauma Population? *Paper presentation at the 2nd International Conference on the Survivors of Rape, University Medical Center Utrecht, The Netherlands, 30th Sept – 2nd October.*

Konkluderer, at de akutte voldtægts ofre er en forsknings- og behandlingsmæssig overset gruppe.

Elklit, A., Magnúsdóttir, M., & Knudsen, M. (2003). Mod kvindens vilje – kvinder, der bliver voldtaget, klarer sig meget forskelligt efterfølgende. En undersøgelse gennemført på Center for voldtægts ofre i Århus belyser forskellene. *PsykologNyt*. 57(21), 3-11.

En tidlig undersøgelse baseret på 52 voldtægts ofre med tal for ASD (72%) og PTSD (56%).

Elklit, A. & Christiansen, D. (2010) ASD and PTSD in rape victims. *Journal of Interpersonal Violence*, 25(8), 1470-1488. Doi: 10.1177/0886260509354587.

Diskuterer kriteriegrænserne for de to diagnoser, akut stress forstyrrelse og PTSD. 59% havde ASD og 35% havde PTSD efter tre måneder, hvis de mest restriktive kriterier anvendtes. Artiklens fokus er hvordan man bedst forudsiger PTSD to uger efter voldtægten: Artiklen konkluderer, at ASD ikke er tilstrækkelig til at opnå en høj prædiktionsværdi.

Elklit, A., Due, L. & Christiansen, D. M. (2009). Predictors of acute stress symptoms in rape victims. *Traumatology*, 15(2), 38-45.

Akut stress forstyrrelse (ASD) er mere end blot en stigning i det generelle stressniveau i kølvandet på voldtægt. Dissociation er unikt relateret til ASD, mens relationelle problemer er unikt forbundet med en stigning i det generelle stressniveau.

Shevlin, M., Hyland, P. & Elklit, A. (2014): Different Profiles of Acute Stress Disorder Differentially Predict Posttraumatic Stress Disorder in a Large Sample of Female Victims of Sexual Trauma. *Psychological Assessment*, 26(4), 1155-1161. <http://dx.doi.org/10.1037/a0037272>

Undersøger den dimensionale struktur af akut stress forstyrrelse (ASD). Resultater tyder på at ASD er bedst beskrevet ved 4 kvantitativt og kvalitativt forskellige undergrupper i denne deltagerpopulation. Tidligere studier har antaget at ASD er dimensional, hvilket kan være med til at forklare ASD's begrænsede succes i at forudsige efterfølgende udvikling af PTSD.

Hansen, M., Armour, C. & Elklit, A. (2012). Assessing a Dysphoric Arousal model of Acute Stress Disorder Symptoms in a Clinical Sample of Rape and Bank Robbery Victims. *European Journal of Psychotraumatology*, 3(1): 18201. Doi: 10.3402/ejpt.v3i0.18201.

Med udgangspunkt i ofre for bankrøveri og voldtægt, undersøges fire forskellige modeller for den latente struktur af "Acute Stress Disorder"(ASD). Det blev fundet, at ASD strukturen bedst indrammes af en fem faktor struktur, der inddeler elementer af dysforisk eller ængstelig årvågenhed/forøget stress ("arousal") i to forskellige faktorer. Fundet skal ses, som supplement til debatten, om hvordan ASD bedst conceptualiseres i DSM-5.

Hyland, P., Shevlin, M., Hansen, M., Vallieres, F., Murphy, J., & Elklit, A. (2016). The temporal relations of PTSD symptoms among treatment-seeking victims of sexual assault? A longitudinal study. *Journal of Loss & Trauma*, 21(6). 492-506. Doi: 10.1080/15325024.2015.1117933 .

Undersøgelse af PTSD symptomers temporale relationer, og dermed hvordan nogle symptomers udvikling og tilstedeværelse påvirker og påvirkes af andre symptomers udvikling. Der fandtes svage relationer mellem symptomgrupperne, hvoraf den stærkeste relation var mellem undgåelsesadfærd og senere udvikling af emotionel numbing.

Armour, C., Shevlin, M., Elklit, A. & Mroczek, D. (2011) A Latent Growth Mixture Modelling Approach to PTSD Symptoms in Rape Victims. *Traumatology*, 18(1), 20-28. doi: 10.1177/1534765610395627.

Artiklen identificerer to udviklingsstier efter en voldtægt baseret på 3 måletidspunkter (<1, 3 og 6 måneder) – en stabil, der omfatter 35%, og én med en stor nedgang i symptomer (65%). Akut stress forstyrrelse er en prædiktor for gruppen med symptomfald. Social støtte spiller overraskende ingen målbar rolle.

Ingemann-Hansen, O.I., Elklit, A., Sabroe, S., Vesterby, A., & Brink, O. (2008). Chronic posttraumatic stress in victims of sexual violence. *Scandinavian Journal of Forensic Science*, 14(2), 54-58.

Undersøger voldtægts ofre op til fem år efter voldtægten og finder at der stadigvæk er 45%, som har PTSD fem år efter og at en fuldbyrdet voldtægt er en vigtig prædiktor for PTSD.

4) Mødet med politi og domstol

Hansen, N. B., Nielsen, L. H., Bramsen, R., Ingemann-Hansen, O. & Elklit, A. (2014). Attrition in Danish rape reported crimes. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 30(4), 221-228. Doi 10.1007/s11896-014-9159-9

Undersøger filtreringsprocesser for de voldtægtssager, der falder fra i retssystemet før en dom (attrition) for to grupper af voldtægts ofre, hvoraf deltagere fra den ene gruppe har haft

kontakt til en specialiseret, multidisciplinær behandlingsenhed. Der fandtes ingen signifikant forskel i de processer mellem de to grupper.

Hansen, N.B., Nielsen, L.H., Bramsen, R. H., Ingemann-Hansen, O. & Elklit, A. (2016). *Anmeldt voldtægt. Faktorer relateret til sagshenlæggelse i anmeldte voldtægtssager ved Østjylland Politi*. Odense: Videnscenter for Psykotraumatologi. (s. 1-36).

Rapportens resultater er sammenfattet i artiklen ovenfor.

Hansen, N.B, Hansen, M., Nielsen, L.H., Bramsen, R.H., Elklit, A. & Campbell, R. (2017): Reported rape crimes: Are victims' acute psychological distress and perceived social support associated with police case decision and victim unwillingness to participate in the investigation? *Violence against Women*, 24(6), 684-696. Doi: 10.1177/1077801217710002.

Undersøgelsen gennemgår de akutte belastningsreaktioner og den oplevede sociale støtte hos 64 voldtægts ofre i sammenhæng med politiets beslutninger ifm sagsbehandlingen og ofrenes villighed til at deltage i efterforskningen. Undersøgelsen viste, at ofrenes modvillighed til at medvirke var signifikant forbundet et meget højt belastningsniveau efter overfaldet.

Beck Hansen, N., Hansen, M., Campbell, R., Elklit, A., Hansen, O. I. & Bramsen, R. H. (2018). Are Rape Cases Closed because of Rape Stereotypes? Results from a Danish Police District. *Nordic Psychology*, 1-11. Doi: 10.1080/19012276.2018.1470552

Dette studie havde til formål at undersøge om stereotyper omkring voldtægt havde en effekt på politiets efterforskningsarbejde i forbindelse med voldtægtsager og på senere frafald af voldtægtssager før domsafsigelse. Studiet undersøgte fire karakteristika relateret til stereotypiske opfattelser af voldtægt; 1) Om gerningsmanden var kendt eller fremmed, 2) om offeret var beruset under overgrebet, 3) om offeret gjorde modstand under overgrebet samt 4) graden af fysiske skader pådraget af offeret. Studiet konkluderede, at de fire karakteristika ikke havde en betydelig effekt på politiets efterforskningsarbejde, men at der var en større chance for domfældelse i sager, hvor offeret var ædru under overgrebet, og hvor offeret havde pådraget sig en højere grad af fysiske skader.

Hansen, N. B., Ravn, S. L. & Hansen, M. (2020.) Recorded Withdrawal from The Police Investigation Among Victims of Rape: A Mixed Method Approach to Identifying Case Characteristics and Police Documented Reasons. *Nordic Psychology*, 74 (1), 3-15. Doi: 10.1080/19012276.2020.1862698

Mange voldtægtssager afsluttes, fordi ofrene trækker anmeldelsen tilbage eller ikke ønsker fortsat at medvirke. Men årsagerne til det sker, er ikke godt belyst. undersøgelsen kunne pege på tre årsager: hvis voldtægtsmanden var en fremmed, hvis ofret ikke havde fysisk eller psykisk modstand og der ikke havde været en retsmedicinsk undersøgelse. Ofre kan også trække sig, fordi de oplever afhøringerne og hele processen som stærkt belastende. Barrierer

i samarbejdet mellem ofre og politi kunne være et vigtigt indsatsområde for initiativer, der fik ofre til at fortsætte samarbejdet.

De fire ovennævnte artikler findes også i Nina Bech Hansens ph.d. afhandling fra 2018: *Reported rape: An investigation of attrition in a sample of reported rapes within a Danish police district*. University of Southern Denmark, PhD thesis.

Nielsen, L. H., Hansen, M., & Ingemann-Hansen, O. (2018). Predicting charges and convictions for rape suspects in Denmark: Characteristics associated with the notion of the 'credible criminal'. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 19(2), 136-151.
Doi:10.1080/14043858.2018.1526469

Undersøger betydningen af gerningsmandens karakteristika for de lovmæssige udfald af voldtægtsretssager. Resultaterne viste, at tidligere sigtelser for seksuel vold øger sandsynligheden for, at en mistænkt gerningsmand bliver anklaget og dømt, mens ingen af de andre undersøgte variable havde en signifikant effekt.

5) Voldtægtsorfrenes oplevelse af voldtægtscenteret

Nielsen, L. H., Hansen, N. B. & Elklit, A. (2014). Service utilization and satisfaction with service providers in victims of rape and sexual assault. *US-China Law Review*, 11(9), 1176-1191

Denne spørgeskemaundersøgelse fra 2014 undersøgte 563 voldtægtsorfres, der havde været i kontakt med voldtægtscenteret i Århus mellem 2002 og 2013. Deltagerne udfyldte et spørgeskema tre gange; en måned efter overgrebet, tre måneder efter overgrebet og seks måneder efter overgrebet. Resultaterne viste, at tilfredsheden med den støtte og hjælp modtaget på voldtægtscenteret af bl.a. læger, sygeplejersker og psykologer var høj, mens der var en større utilfredshed med behandlingen fra politiet og sociale myndigheder.

Nielsen, L.H., Campbell, R., Bramsen, R.H, Elklit, A., Ingemann-Hansen, O., & Hansen, M. (upubliseret). Victims of rape and sexual assault: Secondary victimization in a public multidisciplinary support system.

Studiet her undersøgte 142 voldtægtsorfres oplevelse af deres forløb på voldtægtscenteret i Århus. Studiet konkluderede, at der var en høj grad af overordnet tilfredshed med forløbet, og at tilfredsheden med de forskellige tilbud inden for medicinsk behandling, kontakt med politi og juridisk rådgivning og psykologisk behandling varierede mellem 79 % og 97 %. Studiet fandt yderligere en vis grad af sekundært viktimerende adfærd blandt alle tre faggrupper, men i en lavere grad end tidligere fundet i lignende studier fra USA.

De to ovennævnte artikler indgår i Louise Hjort Niensens phd afhandling fra 2018: *A coordinated community response to rape and sexual assault Experiences from a Danish multidisciplinary public approach*. University of Southern Denmark, PhD thesis.

6) Voldtægtsofres særlige sårbarhed

Elklit, A. & Shevlin, M. (2009). Sexual victimization as a risk factor for residential instability. *Public Health*, 123, 502-505,

Voldtægtsofre flytter mere end en matchet kontrolgruppe efter en voldtægt; de enlige mere end dobbelt så meget som kontrolgruppen.

Elklit, A. & Shevlin, M. (2010). General Practice Utilization after Sexual Victimization: A Case Control Study. *Violence against Women*, 16(3), 280-290.

Antallet af lægebesøg er 50 % højere hos voldtægtsofre før voldtægten end en matchet kontrolgruppe og stiger yderligere året efter voldtægten.

Elklit, A. & Shevlin, M. (2010). Family structure as a risk factor for sexual victimization. *Archives of Sexual Behavior*, 39, 1375-1379. Doi: 10.1007/s10508-009-9555-x.

Er der en familiestruktur, som er særligt udsat for voldtægt? Enlige med hjemmeboende børn er mere end tre gange mere udsatte end gifte med børn. Gifte og samlevende udsættes for langt færre voldtægter.

Elklit, A. & Shevlin, M. (2011). Female Sexual Victimization Predicts Psychosis: A Case-Control Study Based on the Danish Registry System. *Schizophrenia Bulletin*. 37, 1305-1310. Doi:10.1093/schbul/sbq048.

Antallet af psykosediagnoser er dramatisk højere (19x) før voldtægten end hos en matchet kontrolgruppe og når man kontrollerer for dette, er hyppigheden 10x større efter voldtægten.

Elklit, A. & Shevlin, M. (2013) Sexual Victimization and Anxiety and Mood Disorders: A Case Control Study Based on the Danish Registry System. *Irish Journal of Psychological Medicine*, 30(2), 119-124. Doi:10.1017/ipm.2013.9

Risikoen for en angstdiagnose stiger 6x efter en voldtægt, selv når man kontrollerer for en 10x forhøjet risiko før voldtægten. Det samme gør sig ikke gældende for depressionsdiagnoser.

Elklit, A. & Christiansen, D. (2013). Risk factors for PTSD in female help-seeking victims of sexual assault. *Violence and Victims*, 28, 552-568. Doi: 10.1891/0886-6708.09-135

45% af kvinderne havde PTSD efter 6 måneder og 25% havde subklinisk PTSD (manglede et symptom for at opnå diagnosen). Tidligere traumer og negativ affektivitet forklarede 1/3 af variationen i PTSD (= mulige sårbarhedsfaktorer).

Armour, C., Elklit, A., Lauterbach, D., & Elhai, J. D. (2014). The DSM-5 dissociative-PTSD subtype: Can levels of depression, anxiety, hostility, and sleeping difficulties differentiate between dissociative-PTSD and PTSD in rape victims? *Journal of Anxiety Disorders*, 28, 418-426. Doi: 10.1016/j.janxdis.2013.12.008

Der blev fundet fire separate grupper af PTSD; Baseline, moderat PTSD, svær PTSD og dissociativ PTSD. Den dissociative PTSD gruppe omfattede 13,1 % af de undersøgte og havde en signifikant højere gennemsnitscore ved måling af depression, angst, fjendtlighed og søvnproblemer.

7) Pårørendes reaktioner

Christiansen, D., Bak, R. & Elklit, A. (2012). Secondary victims of rape. *Violence and Victims*, 27(2), 246-262, 2012. Doi: 10.1891/0886-6708.27.2.246

Undersøger 107 tætte pårørende og finder at 25% af dem havde PTSD som følge af voldtægten. PTSD graden var afhængig af om voldtægten lige var sket, høj ydet støtte til ofret, tanker om at kunne have forhindret voldtægten, mangel på modtaget støtte fra andre og oplevelse af selv at være blevet svigtet af andre. De oplever endvidere en række problemer i deres forhold til voldtægtsfret i kølvandet på overgrebet.

Bak, Rikke (2007). *Voldtægts ofres nære*. Århus: Center for Voldtægts ofre.

Bogens resultater er sammenfattet i artiklen ovenfor.

8) Rekruttering og barrierer

Nielsen, L.H. & Elklit, A. (2008). Rural Communities: No Rapes or no Help? *Poster at the 1st International Conference on Survivors of Rape, Aarhus, Denmark, 14-15, November, 2008*. Abstract Book, 53.

Der er relativt færre voldtægts ofre i landkommuner end i bykommuner, der søger hjælp, hvilket peger på at afstanden til et center har en betydning for at søge hjælp.

Lyngby, M. (2009). *Barrierer for at søge hjælp efter voldtægt: en fænomenologisk undersøgelse af barrierer for at søge offentlig hjælp blandt voldtægtsramte i Danmark*. Århus Sygehus. Center for Voldtægts ofre. (pp1-132). <https://www.voldtaegt.dk/syssiteassets2/center-forvoldtagts ofre/gammelstruktur/videncent er/publikationer/barrierer-for-at-soge-hjalp-eftervoldtagt.pdf>

En interviewundersøgelse af 11 voldtægts ofre og en gennemgang og analyse af de barrierer de fik dem til ikke at søge hjælp efter voldtægten. Lavt selvværd og manglende tiltro til at andre vil hjælpe er vigtige barrierer.

9) Hvordan adskiller voldtægts ofre sig fra andre traumatiserede grupper?

Elklit, A., Hyland, P. & Shevlin, M. (2014). Evidence of symptom profiles consistent with posttraumatic stress disorder and complex posttraumatic stress disorder in different trauma samples. *European Journal of Psychotraumatology*, 5: 24221. Doi: 10.3402/ejpt.v5.24221

20% af voldtægtsofrene havde kompleks PTSD – en diagnose, som bliver en del af ICD-11. Analysen viser at man kan skelne mellem kompleks PTSD (der også indbefatter PTSD), ”ren” PTSD og lavt symptomniveau i tre forskellige traumegrupper.

Shevlin, M. & Elklit, A. (2013). The Latent Structure of PTSD: Different Models or Different Populations? *Journal of Abnormal Psychology*, 121, 610-615.

Voldtægtsofre var kendetegnet ved, at deres traumesymptomer i lige så høj grad kan forklares ud fra en numbing (følelsesstumhed) model som ud fra en dysfori (nedtrykthed) model. Det er i modsætning til tre andre grupper: Flygtninge, whiplash ramte, samt forældre, der havde mistet et spædbarn. De to første var kendetegnet ved en høj grad af dysfori og den sidste ved en høj grad af numbing (følelsesstumhed). Resultatet lægger op til at man fremover ser PTSD som havende forskellig struktur ud fra hvilken traumegruppe, man tilhører.

10) Ændringer i livsperspektiv efter voldtægt

Hansen, N. B., Hansen, M., Nielsen, L. H. & Elklit, A. (2016). Positive or negative change in Outlook on life following sexual assault and association to PTSD severity. *Sexual and Relationship Therapy*, 32(1), 36-45. Doi: 10.1080/14681994.2016.1169266

Undersøger ændringen i livssyn for kvindelige voldtægtsofre efter et overgreb og påvirkningen på udvikling af PTSD. De fleste kvinder udviste enten et ikke-ændret, eller et negativt livssyn efter overgrebet. De kvinder der rapporterede et negativt livssyn 3 måneder efter overgrebet, udviste en højere grad af PTSD 6 måneder efter overgrebet.

11) Holdninger til voldtægt

Elklit, A. (2002) Attitudes Towards Rape Victims. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 3(1), 73-83.

Undersøgelsen viser, at positive holdninger til voldtægtsofre er forbundet med at være kvinde, at have en høj uddannelse og selv at have oplevet traumatiske begivenheder.

12) Er undersøgelse af voldtægtsofre skadelige?

Nielsen, L. H., Hansen, M., Elklit, A. & Bramsen, R. H. (2016). Sexual Assault Victims Participating in Research: Causing Harm When Trying to Help? *Archives of Psychiatric Nursing*, 30, 412-417. Doi: 10.1016/j.apnu.2016.01.0170883-9417

Undersøger voldtægtsofre, der har deltaget i videnskabelig forskning efter et overgreb og deres opfattelse af negative og positive konsekvenser af dette. Størstedelen af deltagerne opfattede deres deltagelse som en positiv oplevelse uden betydelige negative fysiologiske eller psykologiske konsekvenser.

13) Bog til voldtægtsofre

Parding, S., Elklit, A. (2009). *Et nej er et nej: Tiden efter et overgreb*. Århus: Århus Universitetshospital, Center for Voldtægtsofre

Denne bog er skrevet til voldtægtsofre og har været udleveret på voldtægtscentre i Danmark. Den forklarer en række forhold omkring voldtægt og omkring typiske reaktioner under og efter et overgreb, der er relevante for ofrene såvel som deres pårørende.

De enkelte kapitler inkluderer:

- 1. Du er ikke alene, s.1-7, af Sara Parding*
- 2. Umiddelbart efter voldtægten, s.7-25, af Maiken Knudsen*
- 3. Hvorfor mig? Om skyld og skam, s.25-33, af Linda Knudsen*
- 4. At fortælle andre, s.33-47, af Rikke Bak*
- 5. Barrierer for at søge hjælp, s.47-68, af Marianne Lyngby*
- 6. Hvad var det, der skete, s.68-84, af Sara Parding & Maiken Knudsen*
- 7. Reaktioner og strategier under overgrebet, s.95-117, af Sine Busch Thiesen*
- 8. Politianmeldelse og retssag, s.84-117, af Sara Parding*
- 9. Senfølger, s.117-130, af Elena Røikjær Madsen*
- 10. At få hverdagen tilbage, s.130-143, af Linda Knudsen og Rikke Bak*

14) Behandling med STEPS metoden

Eriksen, S. B. & Elklit, A. (2014). *STEPS – et behandlingsprojekt*. Odense: Videnscenter for Psykotraumatologi. (pp. 1-79).

Denne rapport evaluerer effekten af STEPS-programmet, et manualbaseret, traumefokuseret behandlingsforløb til unge voldtægts ofre og deres pårørende. Gennem systematiske målinger af PTSD, angst, depression, somatisering og coping dokumenterer rapporten betydelige og vedvarende symptomreduktioner efter behandlingen. Derudover understreger rapporten vigtigheden af specialiseret og evidensbaseret behandling. Samlet peger evalueringen på, at STEPS udgør et effektivt og struktureret behandlingstilbud til målgruppen.

Vang, M.L., Ali, S.A., Christiansen, D.M., Dokkedahl, S., & Elklit, A. (2020). The role of age and mode of delivery in the STEPS intervention: a longitudinal pilot-study in treatment of posttraumatic stress symptoms in Danish survivors of sexual assault. *European Journal of Psychotraumatology*, 11:1. Doi: 10.1080/20008198.2019.1701778

Denne artikel undersøger udviklingen i traumesymptomer og ICD-11-diagnostisk status hos personer, der har været udsat for seksuelle overgreb, under en tilpasset udgave af behandlingsprogrammet STEPS. Der anvendes standardiserede psykometriske målinger for at vurdere ændringer i PTSD, kompleks PTSD og relaterede symptomer over tid hos deltagerne. Resultaterne viser betydelige forbedringer i flere symptomkategorier og understøtter, at et struktureret, traumefokuseret program som STEPS kan være effektivt for denne målgruppe. Effekten var den samme på tværs af gruppe- og individuelt format.

15) Retsmedicinske undersøgelser

Ingemann-Hansen, O., & Charles, A (2012). Forensic medical examination of adolescent and adult victims of sexual violence. *Best Practice & Research: Clinical Obstetrics & Gynaecology*, 27(1), 91-102. doi:10.1016/j.bpobgyn.2012.08.014

Denne artikel beskriver anbefalede procedurer og best practice vedrørende udførelse af retsmedicinske undersøgelser af voldtægts ofre samt relaterede problematikker. Kapitlet understreger bl.a. nødvendigheden af at undersøgelsen udføres af kompetente retsmedicinere med gode kommunikationsevner og baggrundsviden omkring de psykologiske efterreaktioner på voldtægt. Herudover anbefaler kapitlet også at benytte standardiserede protokoller til opsamling af informationer til udførelse af undersøgelsen.

Ingemann-Hansen, O., Brink, O., Sabroe, S., Sørensen, V., & Charles, A. V. (2008). Legal aspects of sexual violence—Does forensic evidence make a difference? *Forensic Science International*, 180(2), 98-104. doi:10.1016/j.forsciint.2008.07.009

Dette studie undersøgte betydningen af bevismateriale fra retsmedicinske undersøgelser af voldtægts ofre for de retslige udfald og domsafsigelse i anmeldte voldtægtssager. I undersøgelsen indgik voldtægtssager der var anmeldt i Århus mellem november 1999 og december 2004. Undersøgelsen påviste at retsmedicinske fund i form af bl.a. læsioner og sæd ikke havde en signifikant effekt på udfaldet af domsfældelsen i en senere retssag.

Gerningsmandens brug af svær tvang ved hjælp af bl.a. våben eller kvælertag havde til gengæld en effekt på udfaldet af domsfældelsen. Artiklen opfordrer til en forbedring af procedurer for retsmedicinske undersøgelser for fremtiden.

Ingemann-Hansen, O., Brink, O., Sabroe, S., Sørensen, V., & Charles, A. V. (2009). Retsligt udfald af voldtægtssager - har de retsmedicinske fund en betydning? *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 11, 277-286

Dansksproget udgave af ovenstående artikel.

Ingemann-Hansen, O., Sabroe, S., Brink, O., Knudsen, M., & Charles, A. V. (2008). Characteristics of victims and assaults of sexual violence – improving inquiries and prevention. *Journal of Forensic and Legal Medicine*, 16(4), 182-188. doi:10.1016/j.jflm.2008.07.004

Dette retrospektive studie havde til hensigt at beskrive forhold omkring seksuel vold i et geografisk afgrænset område, herunder en estimering af omfanget af seksuel vold, omstændighederne omkring overgrebene, retsmedicinske fund, samt risikofaktorer, der kan øge risikoen for en fuldbyrdet og mere fysisk voldsom voldtægt. Studiet bygger på en større dataindsamling omkring voldtægtssager rapporteret til politiet og på Center for Voldtægtsofre i og omkring Århus mellem 1999 og 2004. Resultaterne viste bl.a. at 34 % af voldtægtssagerne aldrig blev meldt til politiet, og at gerningsmanden var kendt af offeret i de fleste af sagerne. Kendskab til gerningsmanden øgede risikoen for fuldbyrdelse af voldtægten og unge ofre, samt ofre, der havde indtaget alkohol, var i større risiko for at opleve overgreb i et offentligt rum.

16) Oversigtskapitel

Christiansen, D.M. & Hansen, N. B. (2023). Voldtægt og seksualiseret vold. I Elklit, A., Dokkedahl, S.B. & Christiansen, D.M. (Eds.). *Voldsoffer i Danmark*. (pp. 61-87). Odense: Syddansk Universitetsforlag.

Kapitlet dækker mange af de emner, som findes i oversigten. Den indeholder flere cases og er skrevet til studerende i de professioner, som kommer i kontakt med voldtægtsofre med anvisninger både til ofre, pårørende og hjælpere.

